

O NEJVYŠŠÍM BISKUPU PÁNU KRISTU,
ABYCHOM K NĚMU NEJVĚTŠÍ ZŘENÍ MĚLI
NADE VŠECKY SVATÉ

Ale že jest čas chudoby, zámutku, uzkosti, roztrhání, rozdělení a opuštění, kteréž jest přistihlo lid Boží, kterýžto lid nemá pastýře¹ a jiné učitele na zemi, lid sirý těžkostí a ukor² naplněný, pastýři mnozí sú a není pastýře; pastýři pasú se sami a stádo dali sú na roztrhání všeliké zvěři polní,³ bez obrany a bez pomoci postavivše je uprostřed smrtečných osidel, aby všudy stádo z smrti v smrt pospíchalo nemaje strážce ani učitele opatrnostem božským, v nichž by stádo život zachovati mohlo. Nebo pastýři sami umění Božího nemají, protož nevědí, kterak pasou a koho pasou. Pastýři svět milují a s světem sú se sjednali a pasou svět na jeho zabití. Neb zabití světa jest v jeho smrtečných / bludech. A pastýři slepí s těmi bludy a na ty bludy spasení světu podávají, protož učinění sú s těmi bludy světu smrt. Neb sú lotr k zabití takovou služebností nepravú, zabíjejíce a mordujíce svět smrtí sladkou, již říkají spasení, pokání, náboženství a služba Bohu, kterúžto všeck//u// v jedu smrtečném lotr a zloděj postavil jest, aby těmi věcmi, v nichž se svět spasením domnívá, tím jej zabil a ztratil, lotr, jenž jest dveřmi nevšel mezi ovce⁴ a má v nenávisti maličké stádo Kristovo. A řeč Kristova v nich jest k slyšení lotru a popuzení hotové k hněvu proti maličkým stáda Kristova, lotr vždy s uptáním žaloby zbírá proti maličkým stáda Kristova, aby je zlými nařčeními kacířskými zkydal a nenávisti nepravých lidí proti nim aby vzbudil. Protož nejsiřejší⁵ sou ti, kteří by se Krista a jeho pravdy přidrželi, jakožto o pokušeních času tohoto Pán Ježíš svým učedníkům řekl: "Budete v nenávisti všem pro jméno mé." //Mt 10, 22// / A protož pak takovým opuštěným od světa pro jméno Kristovo svatý Pavel k velikému utěšení oznamuje kněze velikého syna Božího, aby v zámutečích svých nezhylni, ale s doufáním a s velikým utěšením přistúpili k němu, s úce potupeni a vyobcováni skrze falešné kněží, aby v tom věrném bisku//pu// a pastýři duší pravé a živé své spasení našli. Protož dí svatý Pavel: "Majíce biskupa velikého, jenž jest

pronikl nebesa, Pána Ježíše, syna Božího, držmež naději našeho vyznání. Neb nemáme biskupa, jenž by nemohl slitování míti v nemocech našich a zkušeného ve všem podle podobenství kromě hříchu, přistupmež tedy s doufáním k stoličce milosti jeho, abychom milosrdenství došli a milost našli v spomožení potřebném." //Žd 4, 14-16// Potom dí: "Neb po-
něvadž zůstává na věky knězem, tehdyt má věčné kněžství, pro něžto také spasiti muž na věky přistoupíc skrze se samého / k Bohu vždycky sa živ k orodování za nás. Nebo slušelo jest, aby nám takový biskup byl, svatý, nevinný, nepoškrvněný, odlúčený od hříšníkóv a vyzší nebes." //Žd 7, 24-26// Taková slova veliká jsú utěšení tomu, komuž by mohla právě k srdci přijíti. Nebo svatý Pavel psal jest takové věci k utěšení novým křesťanům o tom velikém knězi, ješto v něm stojí plné spasení všech lidí, kteří sú spaseni a kteříž konečně mají spaseni bejti, ti z moci toho kněze spaseni budou; a psal jest těm lidem, ješto sú k spasení a k dobrému ty lidi vedli, a však jim utěšení a naději konečného spasení v tomto knězi Pánu Kristu oznamuje, neb kněží věrní, kteří sú služebníci Kristovi, ti z příčiny služebné lidsky prospívají jiným k spasení, toliko svú prací, učením a příklady posluhují onomu knězi velikému, aby skrze jich služebnost věrní mocně kněžství došli, těm, kdož sú uvěřili v něho. Protož tito kněží na zemi / nic sebe nemají předkládati s plností spasení, aby všecko zření měli o své spasení k onomu knězi, "v němž všecka plnost Božství tělesně přebývá" //Ko 2, 9// a "není jiného jména pod nebem, v něm by bylo dáno spasení lidem," //Sk 4, 12// než toliko v Kristu Ježíši, Pánu našem, biskupu velikém a pastýři duší lidských. Protož mají se klásti lidu za pomocníky služebné toho spasení,⁶ kteréz sám Kristus má v své moci a dává je podle vule své věřícím v se a povolujícím sobě. A pakli kněží nynější a povýšení v světě jinak myslíce sobě moc spasení lidského budú přičítati, a posvěcování mnohá, rozhrěšování, hříchuv všech odpuštění a muk zbavení, rozdávání let milostivých, v nichž jistí lidi spasením, takoví loupí Krista z jeho plné moci, kterúz má od Boha Otce, aby dokonale mohl spasiti vse //!// A což na těch bohatých kněžích jest, již sú vyvrhli Pána Ježíše s jeho spasením, aby jeho nemohl dělati v lidech, než komu oni budou chtíti, protože oni napřed stojíce dělají spasení světu skrze / svú moc a skrze svúj duch lživý, Pánu Kristu odporný. A tak tudy některý lid hledí na ty odpornosti kněží velikých i malých a sobě volnost tvrdú na nich znamenají, jimžto málo vážno jest spasení lidské.

Ten lid uvěřiv v Syna Božího a poznav plnú moc kněžství jeho, že ovšem muž spasiti, ač by pak ten lid neměl žádného kněze věrného na zemi, mužt proto spasen býti skrze moc kněze velikého,⁷ Pána Krista, varuje se kněží svatokupeckých, vopilých, lakomých, kuběnářských, šibal-
ských, ješto roty uvodí a ustavují lid proti lidu v nevinnosti, ukaceřující jedny, a druzí aby z nich krev vylévali, ješto jich nic jiného nedrží u koteluv než lakomství nesyaté a nestydaté a smilství svobodné a břicho široké a tučné, ješto je pasou hojně na robotu lidskú a tak na bolesti Kristovy. Protož lid rozumný varuje se zlých kněží, má to pilně znamenati, proč by svatý Pavel kněžství věčné Kristovo oznamoval a moc věrného spasení v jeho kněžství, a to přístupem k stoličce milosti jeho,⁸ aby /

sú se v tom zrodili a vyrostli, nic jiného v tom nevěduce ani slyšíce než ta sklamání.

Protož jestliže pro kněze jim ty věci přestanú, aby o posvícení mše neměli, tehdy jako děti nemocné zarmutí se, protože se jim hry zruší. Protož takový lid nedůstojný nic nemůž věděti o tomto knězi velikém, Pánu Kristu, než svatokupce čeníchá,⁹ s nímž smilní skrze svátosti, nejvíce jich žádajíce pro křest a pro oddávání. Jinak ten lid zoufalý a slepý všech kněží zanedbal by, kdyby jich ta nouze nepřipudila k nim. A to z toho pošlo jest všelikým lidem, že jest před nimi nevěrně zamlčen zákon od mnoho set let a pravda Kristova skrze básně lživé dána jest v zapomenutí, tlachajíce lhali sou lidem hotovým věřiti lžem, ale tomuto nikdá nejsou naučeni o knězi velikém, aniž sú které chvály o něm slyšeli, a byt se tomu byli naučiti mohli, že jediné v něm spasení záleží těm, kdož skrze víru mají k němu přistúpiti.

Protož kdyby byl kněz věrný služebník Kristův, to by za práci měl míti v své služebnosti, aby lidu toho kněze velikého, kterýž sám můž spasiti, oznámil těm lidem nevědomým a tak jeho chválil před nimi, aby k němu všecko zření měli a všelikú naději spasení svého v něm položili.¹⁰ Ale jakož sem prvé řekl, zloděj a lotr, kterýž jest dveřmi nevšel mezi ovce, ten toho neumí a neučiní, neb on mezi ovce nevejde, jediné proto, aby kradl, mordoval a zatratil, ten užitek ostane lidu s lotrem.

Protož z těchto řečí rozumných lidem toto ostává za pilné naučení, že sluší každému věrnému člověku v takovéto sirobě a v opuštění, kteréž jest přistihlo ten lid, kterýž v Kristu Pánu naději má, znamenitě se opatřiti a hnúti sebú k Bohu srdcem plným k Bohu a žádostí velikú. Ale když sú ty pomoci zevnitř a utěšení duchovní zhynuly pro hříchy v lidech, aby všecku pilnost o sobě měli v samém Bohu pomoci a utěšení hledajíce, a s věrou živou k tomu knězi přistupujíce velikému, kterýž podle moci ži / vota může spasiti člověka věřícího v se, v čemž jeho koli nalezne, ač by i v žaláři byl neb kdežkoli mezi nepřáteli. Neb on v své veliké nouzi na kříži vise, obětuje se za nás Bohu, spasil jest lotra opozdilého v pokání a i v každé spravedlnosti zmeškalého. Neb jest plné moci biskupské byl, aby úplně toho lotra rozhřešil a odpuštění jemu všech hříchův dal a s sebú do ráje ten den mocně pojal.¹¹ Protož té víry vždy nám potřebí jest následovati, neb bez pomeškání můžem milost Boží naléztí skrze zasloužení a orodování toho biskupa, přistojícího před Bohem za nás.

Protož tato pravda, o níž se mluví, jest jako voheň zapálený a zjevně a obecně přede všemi připravený, aby komužkoli zima jest ohřál se a vždy u jeho tepla seděl, Protož toliko sám léní¹² člověk nedbá a nechce pro lenost přistúpiti k tomu ohni, raději zimu trpí. A na to vždy mají pomněti ti, kteříž v Kristu naději mají, že nemohou v ničemž zmeškání býti, obrátí-li se / k tomu biskupu, ještě má moc v každú hodinu spasiti a na každém místě uzdraviti i v nemoci. A pro tu dobrotu vděčně mají vzpomínati na jeho lásku mnohú a nejvíce na to, že jest ráčil pro nás člověkem chudým býti, pracovitým, bolestným, pohaněným a od světa pohrdaným, ustáváje, lačněje až do smrti kříže ukrutného, kdežto

bolestně s pláčem platil jest za nás dluh Bohu, obět dal toliko sám se tím člověčenstvím, kteréž jest z Panny přijal, a v té krvi, kteráž jest vylita z toho těla, aby nás umyl od hříchův našich a tak aby nás s Bohem usmířil.¹⁸

Toť mají mysliti ti, kdož v něho ufají a vždy na něm chtějí míti věrného kněze a biskupa duší svých. Neb on jest kámen živý¹⁴ od lidu zavržený, ale od Boha zvelebený a poctěný a jest věřícím čest, ale nevěřícím kámen uražení a skála pohoršení, aby se o něj uráželi lidé odporné a zlé vule, strašliví a lehkého srdce a všichni přivázaní k zemským věcem a k ziskům tělesným, jichžto duch nemůž odpočinúti chvátaje a lapaje zemi a práhna

Výkladové poznámky

- 1 nemá pastýře...: cf. Mt 9, 36 a Mk 6, 34
- 2 úkor...: pohanění, posměch, potupa
- 3 na roztrhání všeliké zvěři polní...: cf. Ez 34,8: "Stádo mé bývá v loupež, a ovce stáda mého bývají k sežrání všelijaké zvěři polní, nemajíce žádného pastýře, aniž se ptají pastýři moji po stádu mém, ale pasou pastýři sami sebe, stáda pak mého nepasou."
- 4 dveřmi nevšel mezi ovce...: cf. J 10,1: "Kdo nevchází dveřmi do ovčince ovcí, ale vchází jinudy, ten zloděj jest a lotr."
- 5 nejsiřejší...: nejširější - rukopis
- 6 pomocníky služebné toho spasení...: cf 1K 3,9
- 7 skrze moc kněze velikého...: cf. Žd 7, 25
- 8 přístupem k stolici milosti jeho...: cf Žd 4,16: "Přístupmež s doufáním k trůnu milosti jeho".
- 9 čeníchá...: czeniicha - rukopis, ve smyslu cítit, vycítit
- 10 naději spasení svého v něm položili...: cf. Žd 10, 23
- 11 do ráje ten den mocně pojal...: cf. L 23, 39-43, končící Ježíšovým výrokem: "Amen pravím tobě, dnes budeš se mnou v ráji".
- 12 lení...: lenivý, zdlouhavý
- 13 aby nás s Bohem usmířil...: cf. Ř 5, 10-11
- 14 on jest kámen živý...: cf. Sk 4, 11.